

Foreslår seks-doblet CO₂-avgift

Et interdepartementalt utvalg i Danmark foreslår seks-dobling av CO₂-avgiften for næringslivet. Hvis forslaget blir vedtatt, vil næringslivet i Danmark betale opp til 50 prosent høyere CO₂-avgift enn i Norge.

N&M Bulletin
Jon Knut Berg

Utvalget har fått navnet Dithmer-utvalget, og har vært ledet av Finansdepartementet.

I rapporten heter det at CO₂-utslippene i Danmark vil øke med fem prosent fram til 2005 hvis ikke avgiftene økes betraktelig. På denne bakgrunnen foreslår utvalget at CO₂-avgiften for næringslivet seks-dobles fra dagens nivå på 35 kroner per tonn CO₂. Med dette skal Danmark kunne nå sitt offisielle mål om å redusere CO₂-utslippene med 20 prosent innen 2005. Inntekten fra avgiften skal pløyes tilbake til

næringslivet.

Hvis forslaget fra Dithmer-utvalget blir vedtatt, vil den danske CO₂-avgiften være opp til 50 prosent høyere enn CO₂-avgiften norsk næringsliv betaler. Norsk næringsliv betaler 157 kroner per tonn CO₂ for lett fyringsolje, og 136 kroner for tung fyringsolje, ifølge rådgiver Odd Frøyen i Miljøvern-departementet.

Høyere i Norge

Et interdepartementalt utvalg i Norge utreder nå CO₂-avgiftens videre skjebne. En innstilling fra dette utvalget ventes til høsten, og resultatet kan komme i det neste statsbudsjettet.

Utvalget utreder blant annet CO₂-avgiftens nivå, om det

fortsatt skal være forskjell mellom avgiftene på bensin og fyringsolje, og om det skal bli CO₂-avgift på flybensin.

– Prinsipielt bør det ikke være forskjell i CO₂-avgiften mellom ulike sektorer og mellom bensin og fyringsolje, sier Odd Frøyen til N&M Bulletin.

- Taper ikke arbeidsplasser

Et argument mot høyere CO₂-avgift er hele tiden at dette vil føre til økt ledighet. Men det danske Dithmer-utvalet skriver at hvis inntektene fra den økte CO₂-avgiften føres tilbake til næringslivet, vil det ikke føre til tap av arbeidsplasser.

Samtidig understreker utvalget at det vil bli en endring i næringslivets struktur, ved at meget energikrevende virksomheter kan få problemer, mens mer miljøvennlige bedrifter kan oppleve vekst. I tillegg kan de økte miljøavgiftene stimulere produksjonen av miljøteknologi, men det er ikke beregnet hvor stor denne effekten kan bli.

Utvalget foreslår at CO₂-avgiften føres tilbake til næ-

ringslivet i form av redusert arbeidsgiveravgift, lavere bedriftsbeskatning, endrede avskrivningsregler, midlertidig investeringstilskudd eller generell lempelse av personskatter eller moms.

Andre avgifter

I tillegg til CO₂-avgiften, foreslår det danske utvalget miljøavgift på svovelinnholdet i olje og kull, kjemiske sprøytemidler, spillvann, kadmium, oppløsningsmidler med klor og nitrogenforbruk i landbruket.

Tilsammen vil de nye avgiftene medføre at næringslivet i Danmark må betale 15 milliarder kroner mer enn i dag i miljøavgifter.

Forslaget om nye miljøavgifter skal nå ut på en fire måneders høring.

Finansminister Mogens Lyketoft sier i en kommentar til Information at spørsmålet nå er hvor hurtig avgiftene skal innføres og hvordan pengene skal tilbakeføres til næringslivet. – Diskusjonen er ikke lenge om det skal innføres høyere miljøavgifter, men når, sier han.

Miljøavgifter

Utvalget foreslår avgifter på CO₂, svovelinnhold i olje og kull, sprøytemidler, spillvann, kadmium og oppløsningsmidler med klor og nitrogenforbindelser.

Vil ødelegge viktig fuglereservat

side 3

Flere sprøytemidler i økologisk landbruk

side 4

Må stenge to av tre søppelfyllinger?

side 6

PVC kan kalles miljøgift, sier dommer

side 11

Natur&Miljø Bulletin

Norges Naturvernforbund
Ansv. red.: Gunnar Bolstad

Red. sekr: Ole P. Pedersen
Postboks 2113 Grünerløkka
0505 Oslo
Bankgiro: 1720.05.00717
Postgiro: 0803 50 94602
Telefon: 22 71 55 20
Telefax: 22 71 56 40
Annonser tlf: 22 71 92 20

Annonser fax: 22 71 92 38
N&M Bulletin står ikke inne
for innholdet i annonsene.
Produksjon: Oslo Grafiske as.
Trykket på Retur Offset, 100
prosent resirkulert papir.
Neste N&M Bulletin utgis 14.
mai 1994.

Vanskelig søppel

Myndighetenes arbeid med etableringen av et nasjonalt spesialavfallsanlegg viser at man ennå ikke har grepet fatt i kjernen av problemet. Det gjøres for lite for å redusere mengden av farlig avfall.

Myndighetene holder dessverre fast ved planene om å bygge et roterovnsanlegg. Et slikt forbrenningsanlegg er langt fra noen ideell løsning utfra miljøhensyn. Under forbrenningen risikerer man nydannelse av ekstremt giftige stoffer som for eksempel dioksiner. Metall-innholdet i avfallet brytes ikke ned, men fordeler seg mellom restavfall og utslipp til luft og vann. Kjemiske og biologiske nedbrytningsmetoder som ikke fører til spredning av miljøgifter gjennom luft- og vannutslipp burde vært vurdert for enkelte avfallskategorier, spesielt metall- og halogenholdig avfall.

Dersom myndighetene velger en forbrenningsteknologi, må kapasiteten reduseres til det minimum man strengt tatt trenger. Det kan synes som om myndighetene har lett med lys og lykte for å finne nok avfall til å kunne rettferdiggjøre en roterovn. Dette vil kunne føre til en betydelig overkapasitet og motvirke forsøkene på å ta fatt i problemet i den rette enden, nemlig å redusere mengden av avfall. Forbrenningskapasiteten bør ikke overstige 15.000 tonn.

Det bør stilles store krav til plasseringen av et nasjonalt behandlingsanlegg. Her vil ulike prioriteringer lett kunne komme i innbyrdes strid. Anlegget bør ikke ligge for langt unna de områdene der mesteparten av spesialavfallet oppstår. Samtidig bør man unngå å plassere anlegget i områder med stor lokal luftforurensing eller stort langt transportert forurensningsbidrag.

Den nasjonale miljøpolitikken kan ikke drives etter det amerikanske slagordet "Not in my backyard". Lokaliseringsspørsmålet blir en vanskelig sak, ikke bare for myndighetene, men også for miljøbevegelsen. Dersom det går mot et forbrenningsanlegg, må det også ligge et sted. Her vil Naturvernforbundet etter en grundig vurdering komme med en anbefaling.

Foreløpig er det ingen av alternativene som peker seg ut som spesielt gode. Av de fem foreslåtte synes Åmli i Aust-Agder å være det mest uegnede. De øvrige fire alternativene (Sande, Sarpsborg og to i Porsgrunn) bør utredes videre.

Gjestekommentar

Kan miljøadferd avgjøre lånevilkår?

Geir Høiby
Fagsjef, NHO

At kunder og eiere interesserer seg for bedriftenes miljøarbeid, opplever stadig flere bedrifter i praksis. Både produksjon og produktets miljøegenskaper vurderes. Det kan ha direkte betydning for bedriftenes plass i markedet. Miljøpolitikk er derfor av strategisk betydning for produktvurdering og -utvikling i bedriftene.

Banker og andre finansinstitusjoner har til nå vist liten interesse for miljøsidene av bedriftene i sin kredittvurdering. Det er imidlertid tegn til at endring er på vei; i Norge har Grønt Arbeidsliv hatt prosjekter med større banker som har vist interesse for miljøvurdering som ledd i kredittvurdering av lånekunder.

I London har stiftelsen CSFI (Centre for the study of financial innovation), som er finansiert av en rekke større finansinstitusjoner, nylig offentliggjort en studie som heter "Rating Environmental Risk", skrevet av David Lascelles. Han er redaktør for natur- og miljøspørsmål i Financial Times, og tidligere redaktør for bankspørsmål i samme avis. Rapporten studeres for tiden flittig i Londons finansmiljø, som er et av verdens største.

Rapporten søker forfatteren å utvikle metoder som kan være til praktisk hjelp for långivere ved bedriftsvurdering. Behovet er ikke styrt av moral, men av risiko knyttet til miljøspørsmål, og som kan ha betydning for bankers risiko ved långivning og sikkerhetsstillelse.

Mange industribedrifter har innsett at miljøspørsmål også er av interesse for banker, aksjonærer og andre som analyserer selskapenes situasjon og fremtidsutsikter, og går aktivt ut med miljørapporter som dokumenterer miljøadferd. Et eksempel er Norsk Hydro, med

16 siders miljørapportering i sin årsberetning.

CSFI-rapporten fremhever finansmarkedets problem med å vurdere miljøutfordringene for bedrifter, et ukjent farvann i forhold til tradisjonelle målestokker utviklet gjennom regnskapspraksis og standardisering.

Mulighetene kan eksistere for bedrifter som leverer produkter som er avhengig av en streng miljølovgivning. Skifter i politikk er en usikker base. Neste gruppe er selskaper som viser i handling at de ligger i forkant av reguleringer og utviklingen i miljøpolitikken. Det ser CSFI som tegn på god ledelse. Det er den offensive siden av miljøvurderinger i kredittsammenheng.

Hovedvekten legges imidlertid på å formalisere risikoaspektet, ved å utvikle spørsmål som bør klarlegges, slik som:

Hvordan overholder bedriften miljøreguleringer, hvilke tiltak er truffet for å møte økte utslipp, har selskapet måttet legge ned enheter av miljøhensyn og har det vært mulig å åpne virksomheten for produksjon igjen? Har selskapet et ryddig forhold til miljømynighetene?

Har selskapet ressurser og ledelse som kan håndtere miljøuhell eller katastrofer? Hva er sårbarheten for f.eks. økte avgifter på energi eller ressursbruk? Hvorledes ligger selskapet an i forhold til sine konkurrenter?

En bedrift som scorer høyt på slike spørsmål kan oppnå den maksimale kredittrangering utfra miljørisiko. Deretter synker skalaen nedover til et nivå hvor det er dyp tvil om selskapet kan møte sine miljøforpliktelser og hvor miljøutgjør en reell fare for finansielle tap for långiveren. De bør antagelig neppe få låne i en klok bank.

Vil ødelegge viktig fuglereservat

Herdla-flaket, et unikt fuglereservat utenfor Bergen, kan bli ødelagt. Stortinget har vedtatt at en ny seilingsled til Bergen skal gå gjennom fugleområdet. Prosjektet kommer til å koste samfunnet opp til 75 millioner kroner. Naturvernforbundet protesterer kraftig.

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

Da Stortinget vedtok den alternative leden, visste politikerne ikke at vedtaket ødelegger et spesielt fugleområde. Stortinget var heller ikke informert om at de samfunnsøkonomiske kostnadene vil bli mellom 57 og 75 millioner kroner – før miljøskadene er inkludert.

Del av Askøy-bro

Vedtaket ble gjort i 1987, som en del av vedtaket om å bygge bro mellom Bergen og Askøy.

– Ny behandling

– Herdla-flaket er en svært viktig sak. Det står helt marginale økonomiske interesser mot nasjonale verneinteresser. Stortinget må ta saken opp på nytt, sier Halvdan Wiik, leder i Naturvernforbundet Hordaland, til N&M Bulletin.

– Naturvernforbundet har bedt om møte med Samferdselsdepartementet. Vi har fått klar beskjed om at departementet ikke vil drøfte realitetene i saken.

Naturvernforbundet mener klart at Stortinget ikke hadde nok informasjon da vedtaket

Konsekvensen av Askøy-broen er at det blant annet ikke er mulig å taue oljeplattformer inn til Bergen havn, og at to – tre av verdens cruiseskip er for store til å legge til kai i byen.

Vedtaket ble fattet lenge før det forelå kosensutredninger for både samfunnsøkonomi og miljø.

Miljø ikke nevnt

Bedriften BMV/Laksevåg arbeider med reparasjon og vedlikehold av flyttbare leteplattformer. Deres interesser ble omtalt i proposisjonen som Stortinget behandlet i 1987.

"Bakgrunnen for å etablere en alternativ seilingsled via Herdlaflakken er krav fra blant andre Bergen kommune om vesentlig større seilingshøyde enn 62 m inn til Bergen. Begrunnelsen er ønsket om å ha muligheter for omlegging til oljevirkosomhet/plattformbygging på Bergen havn", heter det i et av de tre avsnittene som omhandler seilingsleden. Verken samfunnsøkonomi eller miljøkonsekvenser er nevnt i Stortingets dokumenter.

I mai 1992 forelå den sam-

funnsøkonomiske utredningen, utført av Stiftelsen for samfunns- og næringsforskning i Bergen. Den konkluderer med følgende:

"Fraetsamfunnsøkonomisk synspunkt synes det derfor klart at prosjektet vil påføre samfunnet et betydelig tap før det er tatt hensyn til kostnader ved miljøforringelse. Hvis konklusjonene fra naturfaglige utredninger (...) er at prosjektet vil ha signifikante, negative miljøkonsekvenser, vil det svekke prosjektets økonomi ytterligere".

– Plikt

Da miljøutredningen forelå fra Universitetet i Bergen i oktober i fjor, var også konklusjonen der klar: "Ut fra en naturvitenskapelig og naturvernmessig totalvurdering frarådes det

å grave ut seilingsled til Bergen over Herdlaflaket."

– Samferdselsdepartementet har en nokså klar beskjed fra Stortinget, og det vedtaket har vi plikt til å følge opp, sier Kjell Rosanoff, avdelingsdirektør i Vegseksjonen i Samferdselsdepartementet, til N&M Bulletin.

Rosanoff sier de samfunnsøkonomiske utredningene ikke har noe med plansiden av saken å gjøre, som er det departementet forholder seg til.

– Jeg er ikke helt oppdatert på hvilke opplysninger Stortinget hadde da vedtaket ble fattet. Hvis nye opplysninger fører til revidering av våre synspunkter, er det ikke noe i veien for å gå tilbake til Stortinget. Det er et generelt svar om slike saker, sier Rosanoff.

**Norsk
Petroleums-
forening/NPF**

Norwegian Petroleum Society

Drivstoffseminar, 4. mai 1994

Tiltak for å redusere utslipp fra transportsektoren – erfaringer og utfordringer

Sted: Holmenkollen Park Hotel Rica, Oslo,
Arrangør: Norsk Petroleumsforening (NPF),
Seminaravgift: Kr. 3300,- for NPF-medlemmer,
Kr. 3800,- for ikke NPF-medlemmer. Avgiften inkl.
lunsj, middag og sem. materiell.
Tlf: 22 43 00 50 v/Frødis Egge, NPF,
Fax: 22 55 46 30

Flere sprøytemidler i økologisk landbruk

Norske produsenter av økologiske matvarer kan snart ta i bruk langt flere sprøytemidler enn i dag. Årsaken er at det økologiske landbruket gjennom EØS-avtalen blir tilpasset EUs regelverk.

N&M Bulletin
Jon K. Berg

Takk for støtten!

Total Norge AS

Skedsmo Betong Fabrikk AS
mørtelverk og pukkverk

Sandnes Kommune

GASSARMATUR

Strømsveien 223
0668 Oslo
Tlf: 22 64 65 50

AKTIETRYKKERIET

Sorgenfrvn. 18
7031 Trondheim
Tlf.: 77 93 60 20

KOLLEKTIVT OG MILJØVENNLIG
STÅKER TRANSPORT MED OSS!
NSB Biltrafikk

Gjennom EØS-II har Norge godtatt EUs regler for hva som kan kalles økologisk landbruk, men det er foreløpig uklart når disse reglene blir satt ut i livet.

I EUs regler godtas sprøytemidler som ikke aksepteres i det norske økologiske landbruket. Dette er sprøytemidler som har en direkte giftvirkning, både på skade- og nyttevekster. Sprøytemidlene som godtas i det norske økologiske landbruket har selektiv virkning, det vil si at de bare dreper skadevekster, opplyser Erik Mohr i den private stiftelsen Debios, som kontrollerer og godkjenner økologiske matvarer. Både Debios og Norsk

Økologisk Landbrukslag (Nøll) er motstander av EU-reglene for økologisk landbruk.

– Det er betydelig forskjell i reglene for sprøytemidler i økologisk landbruk mellom Norge og EU. Listen over godkjente sprøytemidler i EU er mye lenger enn den norske, sier informasjonssjef Eivind Brendehaug i NØLL til N&M Bulletin.

Grunnleggende mål

Brendehaug opplyser også at EUs regler for økologisk landbruk ikke inneholder noe grunnleggende mål for økologisk landbruk, slik som de norske reglene.

– Dermed er det stor usikkerhet hvordan EUs regelverk vil utvikle seg i framtiden. For eksempel er det nå et forslag i EU om at genmodifiserte organismer skal godkjennes innenfor det økologiske landbruket, noe vi selvsagt er imot.

I Norges medlemskapsforhandlinger med EU ble det for øvrig bestemt at det som hovedregel skal være to til tre års overgangsperiode for et bruk som vil gå over til økologisk drift. Men i enkelttilfeller kan det fortsatt være ett års overgangsperiode, slik vi har i dag.

Nøll er skeptisk til to til tre års overgangsperiode.

– For frukt- og bærproducentene kan to år være for lang overgangsperiode, fordi de ikke vil få solgt produktene sine i mellomtiden. Dessuten har EU et eget økologisk merke for de varene som produseres i overgangsperioden. Det mener vi er uheldig, fordi det skaper forvirring for forbrukeren, sier Brendehaug.

Et resultat av et eventuelt EU-medlemskap vil også være at Debios må underlegges statlig styring.

– Miljøavgifter må reduseres i EU

– Det er ikke riktig at Norge må øke miljøavgiftene hvis vi blir medlemmer av EU. Tvert imot må avgiftene reduseres, sier Dag Hareide i en kommentar til N&M Bulletins artikkel i forrige nummer om miljøavgiftene i EU.

N&M Bulletin
Jon Knut Berg

Dag Hareide har for tiden permisjon som generalsekretær i Norges Naturvernforbund. Han reagerer på en overskrift i forrige N&M Bulletin, der det het at "EU-medlemskap gir økte miljøavgifter". Artikkelen henspiller på at treforedlingsindustrien og sildemelindustrien må betale full CO₂-avgift

ved et eventuelt medlemskap, og at Norge står fritt til å bestemme hvor mange og hvor høye miljøavgifter vi vil ha.

Hareide bestreider ikke dette, men han mener likevel at Norge totalt sett må redusere miljøavgiftene.

– Norge må kutte ut investeringsavgiften og redusere momsen. Dette vil ha konsekvenser for miljøet, fordi kapital og forbruk blir billigere – og det er nettopp det miljøbevegelsen vil ha mindre av. Vi vil ha mer skatt på forurensning og mindre på arbeid.

Hareide viser til at EFTA-landene i dag generelt har høyere miljøavgifter enn EU-landene, og han mener at Norge må tilpasse seg avgiftsnivået i EU hvis vi blir medlemmer, av hensyn til konkurranseevnen.

Eksos dreper

Eksosutslipp kan være årsaken til 119 dødsfall hvert år, mener to skotske forskere. Forskerne foreslår å opprette testestasjoner langs veiene, for å undersøke bilenes utslipp. 13.647 personer ble registrert med astma i Edinburgh i 1992, snaut fem prosent mer enn i 1991.

EU fraskriver seg ansvar

Frivillighet er i ferd med å overta for restriksjoner i EUs forurensningspolitikk. Dette kan i siste instans føre til at ingen har ansvaret for EUs forurensningspolitikk, heter det i en ny norsk rapport.

N&M Bulletin
Jon K. Berg

Det er fungerende generalsekretær i Norges Naturvernforbund, Helene Bank, som er forfatter av rapporten "Miljøvern i markedet".

I rapporten går Bank gjennom EUs miljølovgivning i forhold til produkter. Hun konkluderer med at det virker som om "EUs forurensningspolitikk

i økende grad baserer seg på markedskreftene og frivillighet og i mindre grad på forbud og restriksjoner. Dette synliggjøres gjennom en sterk satsing på miljømerking, redusert innsats på for eksempel begrensning av potensielt miljøskadelige kjemikalier, og begrensning av enkeltlandenes muligheter til å sette strengere krav."

Flere merker

Bank advarer mot denne utviklingen. Hun skriver at hvis miljømerking blir EUs eneste strategi i kampen for mer miljøvennlige produkter, blir det opp til den enkelte forbruker å få bort de miljøskadelige produktene fra markedet. "Derfor forbrukeren resignerer, er det ingen som tar dette ansvaret," skriver hun.

I EU finnes tre typer miljø-

merking: miljøfaremerking, positiv miljømerking og energi- og ressursmerking.

Den første, miljøfaremerkingen, har som formål å advare forbrukeren om hvilke miljøskader stoffene kan medføre. Direktivet inkluderer ikke sammensatte kjemiske produkter, derfor er dette miljømerket svært sjeldent.

Det andre miljømerket er positiv miljømerking, det vil si merking av produkter som er mindre miljøskadelige enn andre. Dette merket kalles ECO-label. Det er et felles merke for alle landene, men det er anledning for å ha egne, nasjonale merker i tillegg.

Den tredje formen for miljømerking i EU er energi- og ressursmerking. Formålet er å informere forbrukeren om husholdningsapparaters energi- og ressursforbruk.

– Norske avgifter er ikke høyest i verden

– Det er ikke sant at norske avgifter på fossile brenslere er de høyeste i verden. Regjeringen driver en bevisst tåkelegging av virkeligheten når den sier at norske CO₂-avgifter er de høyeste i verden, sier Arnold Kyrre Martinsen, daglig leder i Norsk Bioenergi-forum (Nobio).

N&M Bulletin
Gunnar Bolstad

Martinsen viser til at avgiftsnivået for fyringsolje til vanlige forbrukere ligger mye høyere i Danmark og Sverige enn i Norge. Årsaken er at vanlige forbrukere i Sverige og Danmark må betale en energiavgift, 149 øre pr. liter i Danmark

og 54 øre i Sverige. I Danmark er CO₂-avgiften for fyringsolje foreløpig lavere enn i Norge, 13 mot 40 øre. I Sverige er CO₂-avgiften på 92 øre. Dermed blir totalprisen 238 øre i Norge, mot 408 i Danmark og 370 øre i Sverige.

Industrien i Sverige og Danmark har imidlertid unntak fra energiavgiften, slik at totalprisen er lavere for industriforetak i Sverige og Danmark enn i Norge. Nobio regner med at industrien i Norge står for omtrent 40 prosent av det totale forbruket av fyringsolje.

Fjernet avgift

– Det er verdt å merke seg at Norge i 1992 fjernet energiavgiften (eller mineraloljeavgiften) på 32 øre pr. liter, mens miljøavgiften ble økt med 10 øre. Det er altså misvisende når

regjeringen hevder at det er "innført" en miljøavgift, i realiteten er det delvis mineraloljeavgiften som har fått en annet navn, sier Martinsen. Han mener at energiøkonomisering, bioenergi og andre nye fornybare energikilder har langt bedre konkurransevilkår i Sverige og Danmark.

Skarp kontrast til regjeringen

Nobios tall står i skarp kontrast til det inntrykk som regjeringsrepresentanter gir når de kommenterer miljøavgifter. Foreningen har i et brev til Finansdepartementet foreslått å øke miljøavgiftene på fyringsolje til et nivå som er på linje med de andre skandinaviske landene, men åpner for at konkurranseutsatt industri får reduserte miljøavgifter.

Takk for støtten!

Philips Lighting

PHILIPS

NORSK
FISKEOPPDRETT

NELFO
Norges Elektroentreprenørforbund

RENOVEST
– på lag med naturen

Markveien 44, 8400 Sortland
Tlf. 76 12 25 77 Fax 76 12 35 77

1924-1994 70 ÅR

Handelsråd og Omløpslag

Må stenge to av tre søppelfyllinger?

– Fylkene skal nå utarbeide planer for oppgradering av søppelfyllingene. De fyllplassene som ikke tilfredsstiller kravene vil bli stengt. Dette kan medføre at to tredjedeler av de eksisterende fyllplassene stenges i løpet av de nærmeste årene.

N&M Bulletin
Signy Svendsen

Dette sa miljøvernminister Thorbjørn Berntsen i sin inn-

ledning på Norsk Renholdsverksforenings årlige avfallskonferanse.

Satsing

Bakgrunnen for uttalelsen er SFTs nye retningslinjer for behandling og godkjenning av fyllplasser. Kravene gjelder både oppsamling av sigevann og gass og kontroll og registrering av mottatt avfall. De nye retningslinjene innebærer en betydelig skjerping i forhold til dagens praksis, og fylkene har bare to til tre år på å oppfylle kravene. Dersom dette ikke

skjer, vil fyllplassene bli stengt.

Thorbjørn Berntsen har gjort avfallshåndtering til et satsningsområde, og det var en offensiv miljøvernminister som møtte de 300 delegatene på konferansen. Tilhørerne, som representerte bl.a. kommuner, renholdsetater og avfallsselskaper, fikk en utførlig gjennomgang av den industrialiserte verdens "bruk og kast mentalitet", avgifter som skal snu avfallsstrømmen og hva bærekraftig forbruk betyr i praksis. Også næringslivet fikk sitt pass påskrevet.

– Det som lages må få bedre reparasjonsmuligheter og lengre holdbarhet. Sammen med redusert produksjon vil dette redusere avfallsproblemet. Avfallskostnadene må inngå i prisen når varen selges som ny slik at det blir forurensere som må betale, sa miljøvernministeren.

Han kunne videre fortelle at Forbrukerrådet nå arbeider med et system for merking av produkter som vil informere forbrukerne om hvorvidt gjenstandene de kjøper lar seg reparere eller ikke.

Sparer penger på kildesortering

Et prøveprosjekt i Dresden gir husstandene avgiftslette hvis de produserer mindre søppel. Et avansert datasystem sørger for at alle blir behandlet likt.

Høyteknologi gjør at en databrikke, montert på søppeldunken, registrerer hvor mye søppel som er dunket i det søppelbilen henter avfallet. Vekten blir registrert, og signaler blir sendt til en databrikke i søppelbilen. Deretter blir opplysnin-

gene sendt videre til kommunens regnskapsavdeling. Renovasjonsavgiften blir altså regnet ut fra hvor mye søppel innbyggerne har produsert.

I følge Der Spiegel er dette et forsøksprosjekt, som involverer drøyt 15.000 av Dresdens 480.000 innbyggere. Meningen er at dette skal bygges ut til å gjelde alle husstander når forsøket er avsluttet.

Prosjektet har pågått siden slutten av 1992, og til nå er avfallsmengden fra husstandene redusert med 20.000 tonn.

VIL DRIKKE: En reklamevideo for japansk atomforskning, viser en direktør som sier det er trygt å drikke utvannet plutonium. Japanske miljøvernere kritiserer framstillingen. På direkte spørsmål fra media, nektet direktøren å drikke. Plutonium er et av verdens dødeligste stoffer. (AP)

ENØK - BEVISST ENERGIBRUK

Vil du vite hvordan du kan redusere energikostnadene dine, ta da kontakt med:

TROMS FYLKESKOMMUNES ENØK-FOND
Tlf.: 77 63 60 11

Clinton kaver med klimamålet

Clinton-administrasjonens mål om å stabilisere utslippet av klimagasser på 1990-nivå innen år 2000 er allerede i ferd med å sprekke. Det viser en analyse av foreløpige energidata for 1993 som nylig ble offentliggjort av amerikanske myndigheter.

N&M Bulletin
Gunnar Bolstad

Analysen kom på et uheldig tidspunkt for president Clinton, samtidig med en konferanse om klimaplanen som Clinton avholdt i det hvite hus i forrige uke.

Tallene er beregnet av Nick Sundt, redaktør for nyhetsbre-

vet Energy, Economics and Climate Change, og de viser at utslippene av klimagasser i 1993 allerede har nådd et nivå som de amerikanske myndighetene ikke hadde forventet før i 1996.

Omregnet til karbondioksid lå utslippene 127 millioner tonn CO₂-ekvivalenter (nesten det dobbelte av de totale norske utslippene) over det nivået som var beregnet. Rask økonomisk vekst, lave energipriser og dårlig vær er noen av årsakene til den kraftige utslippøkningen.

Utsatt

Dersom denne veksten fortsetter enda et par år, vil Clinton få store problemer med å nå sitt mål, sier Nick Sundt. Dersom veksten i 1994 bare er halvparten av det den var i 1993, vil utslippene ifølge Sundt nå et nivå på 5.110 millioner tonn

CO₂-ekvivalenter. Det er betydelig høyere enn det nivået man bør være på ved århundreskiftet, ifølge FNs klimakonvensjon.

I tillegg er tiltakene i planen allerede utsatt, og finansieringen for tiltak i 1994-95 ser ut til å bli halvert i forhold til forutsetningene.

Vanskelig situasjon

Situasjonen setter USA i en vanskelig situasjon i internasjonal klimapolitikk. Sammen med andre industriland skal USA legge fram en troverdig nasjonal handlingsplan innen 21. september i år. De amerikanske myndighetene hadde håpet å bygge denne handlingsplanen på den klimaplanen som allerede foreligger, og ambisjonene var å etablere USA i det miljøpolitiske tetsjiktet.

Bill Clintons foreløpige klimaplan ble lansert i oktober i fjor og ble beskrevet av presidenten som "det mest ambisiøse og spesifikke tiltak som noen nasjon på jorden har satt i verk for å møte den kanskje største miljøutfordringen på denne planeten."

Hormon-kyr

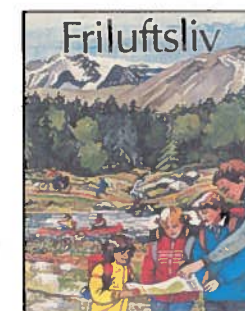
Det er økende protester i USA mot bruk av kunstige veksthormoner i kyr. Det kunstige hormonet sprøytes inn i kua for å få den til å produsere mer melk. Motstanderne hevder at bruk av kunstig veksthormon fører til sykdom hos kyrne, slik at bønderne må bruke mer antibiotika. Dette havner i sin tur i melken, skriver The Economist.

Praktisk håndbok:

Friluftsliv

Her står ALT du trenger å vite når du skal på tur:

- Om å slå opp telt
- tenne bål
- turmat
- fotografere
- kart og kompass
- førstehjelp
- om dyr, fisk, fugler, sopp, urter og bær.

Send stk. FRILUFTSLIV

Pris: kun kr. 20,- + porto (før kr. 58,-!)

NAVN:

ADRESSE:

POSTNR./STED:

Sendes til: Det norske Skogselskap,
Wergelandsvn. 23B, 0167 Oslo. Tlf: 22 46 98 57

«Hvis Sverige og Finland sier JA til EU er det enda viktigere at Norge står utenfor for å videreføre den skandinaviske velferdsmodellen og ideen om en bærekraftig utvikling.»

Aina Edelmänn

Aina Edelmänn
leder

Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Kr. Augustsgt. 19, 0164 OSLO. Tlf. 22 20 22 48 Fax. 22 11 47 78
Postgiro 0803 53 10305 Bankgiro 8101.05.36928

Meld deg inn
i Naturvern-
forbundet

Tlf.: 22 71 55 20

Sure sjokk i vente for laksen

Med store snømengder som har begynt å smelte, risikerer lakse-smolten en tidlig død. Norske forskere forventer et surhetssjokk i vassdragene denne våren.

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

Den sure nedbøren har i vinter blitt lagret i de store snømassene i fjellet. Etter en lang og kald vår, er det fare for et vær-omslag, med mye høyere temperaturer. Det vil føre til en kraftig snøsmelting, og dermed en kraftig dose av syre som skal renne fra fjell til sjø, gjennom norske vassdrag, i løpet av kort tid.

Tynn årsklasse?

– Helt generelt kan jeg si at det blir kraftige surstøt når det har

vært så mye snø som i vinter, sier Vilhelm Bjerknes, ved Norsk institutt for vannforskning (Niva) i Bergen.

– Laksesmolt er på et følsomt stadium på denne tiden. Det vil kunne bli en ganske tynn årsklasse. Selv om det ikke vil ha konsekvenser på kort sikt for laksen, er årets smolt grunnlaget for fisket i årene som kommer, sier Bjerknes.

Så ille fra før

Ved Nivas avdeling i Grimstad regner Atle Hindar med at situasjonen for Sørlandsvassdragene ikke blir særlig verre enn vanlig i vår. Ettersom vassdragene i landsdelen er så forsuret fra før, er det lite liv å bevare.

– Det er gjerne i de første mildvårsperiodene det er verst, sier Leif Lien ved Nivas kontor i Oslo.

– Vi ser det oftest på fisken.

Smolt er et av de mest sårbare stadiene. Hvis det kommer tre til fire sure episoder etter hverandre, vil årskullet være slått ut. En del bunndyr vil også ha store vanskeligheter i en slik situasjon, sier Lien.

Niva har flere prosjekter for å kartlegge hva som skjer i vassdragene på denne tiden av året.

– Vi er nok så godt forberedt som vi kan være, sier Bjerknes.

Skitne elver i USA

Fire av ti elver i USA er så forurenset at de ikke kan brukes til fiske, bading eller andre båttaktiviteter, forteller forurensningstilsynet i USA. Landbruk og byforurensning er de viktigste årsakene, skriver Reuters.

Kraftig vekst i energi- forbruket

Det internasjonale energibyrået (IEA) mener at det globale energiforbruket vil øke med 2,1 prosent i året frem til år 2010. Rask økonomisk vekst gjør at energiforbruket i Sørøst-Asia vil øke mest.

Forbruksveksten vil føre til at verden vil forbruke 48 prosent mer energi i 2010 enn i 1991, mener IEA. Ifølge IEA-rapporten vil energiforbruket bli fordoblet i land utenfor OECD. Mens industrienes vekst vil ligge på omlag 1,3 prosent i året, vil veksten utenfor OECD ligge på over fire prosent i året.

Behovet for olje i landene utenfor OECD vil stige fra 20 millioner fat om dagen i 1991 til 38 millioner fat daglig i 2010. I OECD vil behovet stige fra 38 millioner til 45 milli-

oner fat om dagen, mener IEA. Det globale forbruket av gass vil stige med 1,8 prosent i året frem til år 2000 og med tre prosent årlig i det neste tiåret. Kullforbruket vil stige med 2,1 prosent i året over hele perioden, og Kina vil i slutten av perioden stå for over halvparten av det globale kullforbruket.

Lavere atomvekst

Veksten i forbruket av atomen-ergi vil bli lavere i årene som kommer – 1,2 prosent årlig frem til århundreskiftet og 0,4 prosent i det neste tiåret.

Nye fornybare energikilder sto for mindre enn en halv prosent av det globale energiforbruket i 1991, men forbruket vil stige med gjennomsnittlig 8,8 prosent i året frem til 2010, ifølge IEA-rapporten.

Søppel kan gi arbeid

Miljøvernmyndighetene forplikter nå kommunene å fastsette avfallsgebyr som fullt ut dekker kostnadene ved avfallshåndteringen. På den måten skal markedskreftene føre til mindre avfall og økt gjenvinning – noe som ifølge Miljøverndepartementet kan føre til flere arbeidsplasser.

N&M Bulletin
Signy Svendsen

Til nå har de fleste kommunene krevd mindre penger for å deponere og forbrenne avfall enn det faktisk koster. Dette har ifølge avdelingsdirektør Terje Kronen i Statens forurensningstilsyn (SFT) ført til at for mye avfall har gått til deponering framfor gjenvinning.

En endring i forurensningsloven skal stanse dette, ved å pålegge kommunene å fastsette avfallsgebyrer som fullt ut

dekker kostnadene.

– I realiteten subsidieres avfallssektoren når gebyrene ikke dekker de kostnadene søppelet påfører samfunnet. Dette forsterkes ytterligere ved at miljøkostnadene ikke regnes med når avfallsgebyret skal fastsettes. På samme måte som for lav pris på varer og tjenester gir for høyt forbruk, vil for lave gebyrer føre til et forbruk av avfallstjenester som er høyere enn det som er lønnsomt for samfunnet, sa Kronen på Norsk Renholdsverksforenings avfallskonferanse.

Sysselsetting

– I USA og Vest-Europa er gjenvinning blant de fire – fem viktigste næringsgrenene. I Danmark har flere kommuner sysselsatt ungdom med reparasjonsarbeid for å unngå at brukbare produkter ikke kastes på fyllingen. Slike eksempler forteller at det er et sysselsettingspotensial i gjenvinning, sa Terje Kronen.

Glaniue Nattlysolje
Abonner til under halv butikkpris!

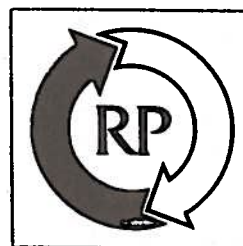
Nordens største helsekosthandel
GMP-produksjon gir høyeste kvalitet
Be om katalog!

22 32 84 00

NATURPOST

Butikk på Bryn Senter
Telefon 22 27 70 00 – Telefax 22 32 84 10
Postboks 56 Greisen – 0409 Oslo

NORGRO

BEVAR OZONLAGET!

Returprosjektet er et lands-
omfattende mottak av brukte
KFK-gasser for miljøsikker
gjenvinning og destruksjon.

RETURPROSJEKTET Boks 324 Tlf.: 67 12 23 30
Godkjent mottak av regulerte kuldemedier 1324 Lysaker Fax: 67 12 43 40

Ofotens og Vesteraalens Dampskibsselskab a/s

Wittusen & Jensen a.s
D I N K O N T O R P A R T N E R

Misforstått konklusjon

DEBATT

Thorbjørn Berntsen,
miljøvernminister

Forsker Jostein Stokland har i følge referat i N&M Bulletin 6/94 på et seminar om biodiversitet stilt seg kritisk til norsk vernepolitikk. Med henvisning til at norske verneområder inneholder lavproduktive arealer med minst antall dyre- og plantearter, slutter han at norsk vernepolitikk er misforstått. Hans referansebakgrunn er barskogplanen, noe som indikerer at hans belegg for å trekke konklusjoner om vernepolitikken generelt er meget begrenset. Resultatet har blitt en betydelig feilslutning med hensyn til hva Norge har oppnådd og ønsker å oppnå gjennom sin vernepolitikk.

Nasjonalparker

Vi har i dag i alt 18 nasjonalparker. Områdene omfatter i stor grad høyereliggende, min-

dre produktive områder (fjellområder) med flerdelt verneformål. Ved siden av å sikre hele naturmiljøet, herunder dyre- og plantelivet, i disse områdene har også hensynet til bl.a. friluftslivet og kulturminner vært av betydning ved valg av områder. Med andre ord, norsk nasjonalparkpolitikk er ikke ene og alene basert på å sikre en størst mulig biodiversitet, men også å sikre eller ta hensyn til andre vesentlige samfunnsinteresser.

En ny landsplan for nasjonalparker er under gjennomføring og har som mål å sikre et sammenhengende nettverk av representative, store naturområder i Norge hvor flest mulig av de naturgeografiske regioner er representert.

Tematiske verneplaner

For å sikre spesielle naturtyper, er det de siste 15–20 årene gjennomført et systematisk ar-

beid med fylkesvise verneplaner. Våtmarker, edelløvskog, myrer og sjøfugllokaliteter har vært prioritert. Samtidig har det vært igangsatt et omfattende arbeid med en landsplan for barskog. Ved valg av områder har det også her vært nødvendig å legge til grunn andre kriterier enn bare ønsket om å få med de mest produktive og artsrike verneobjektene.

Artsvern har også vært en viktig del av Norges vernepolitikk. Gjennom den nye viltloven av 1981 er alt vilt fredet med mindre annet er bestemt i lov eller vedtak med hjemmel i lov. Likeledes legger lov og laks- og innlandsfisk fredningsprinsippet til grunn. Flere viltlevende enkeltarter eller samfunn av dyr eller planter er også fredet med hjemmel i naturvernloven.

Norge i front

Om en ser norsk vernepolitikk under ett fram til i dag, er vi

kommet et langt skritt på veien i arbeidet med å sikre det biologiske mangfoldet i norsk natur. I dette arbeidet står Norge internasjonalt i fremste rekke. Vi skal ikke av den grunn si oss fornøyd. Det gjenstår arbeid både når det gjelder å sikre flere plante- og dyrearter og deres leveområder og å bli bedre forvaltere av naturarven, enten denne ligger innenfor spesielle verneområder eller utenfor. Dette arbeidet skal videreføres bl.a. som ledd i Norges oppfølging av konvensjonen om biodiversitet. Min konklusjon er derfor at påstanden om forfeilet vernepolitikk, slik Jostein Stokland hevder, selv er en forfeilet konklusjon. At noe kan bli bedre betyr ikke at det som allerede er gjort, er dårlig eller misforstått.

- PVC er en miljøgift

PVC kan betegnes som en miljøgift. Det slår en østerriksk domstol fast. Greenpeace vant dermed rettsaken som den europeiske PVC-industrien anla mot miljøorganisasjonen.

N&M Bulletin
Signy Svendsen

Det var i 1992 at Greenpeace i Østerrike i en plakatkampanje karakteriserte polyvinylklorid, PVC, som en miljøgift. Dette fikk europisk PVC-industri til å reagere, og den anla sak mot miljøorganisasjonen.

Industrien vant i første omgang saken i en østerriksk underrett, men en appellrett i Wien gir nå Greenpeace medhold i at PVC er en miljøgift. Dommen blir anket til høyesterett, opplyser informasjonssjef Helge Stikksrud i Norsk Hydros divisjon for petrokje-

mi til N&M Bulletin.

Stikksrud karakteriserer dommen som overraskende. Han vil for øvrig ikke gi noen ytterligere kommentar før han har sett domspremissene.

Intensiverer arbeidet

– Retten i Østerrike har slått fast at PVC er skadelig for miljø og helse. Forbrenning av PVC frigir saltsyre og i naturen nedbrytes PVC meget langsomt. Dette er et klorprodukt som Pariskommisjonen allerede i 1992 slo fast burde elimineres på lengre sikt. I Norge går regjeringen motsatt vei, og åpner for økt produksjon av stoffet, sier Greta Talleraas i Greenpeace i Norge. Hun er fornøyd med dommen i Wien, og signaliserer en mer aktiv kamp mot klorproduktet.

– Vi planlegger en informasjonsskampanje der vi blant annet vil fortelle folk om helseeffekten av PVC, sier Talleraas.

Miljøjournalister

Norske miljøjournalister har stiftet egen forening. "Norske Miljøjournalister" skal arbeide for et høyt faglig nivå blant sine medlemmer. Ole P. Pedersen i Natur & Miljø Bulletin er valg til første leder av foreningen.

Svensk stans

Den svenske atomreaktoren Barsebäck II ble stengt forrige tirsdag, på grunn av fall i trykket i kontrollsystemet. Begge reaktorene i Barsebäck sto stille i store deler av 1993, på grunn av omfattende reparasjonsarbeid. (Reuter)

Hvordan ringe uten kontanter?

Kjøp deg et telekort hos Narvesen, Posten eller Telesenteret. Du ringer anklare raskere og rimeligere. TeleKort Smartere enn småpenger Med hilsen Region Stavanger

CLEAN GASES for all types of ship

Exhaust emission control systems (EECS)
Clean waste gases from diesel engines and boilers through seawater scrubbing.

Nitrogen generators
High-purity nitrogen through air-separation in the most efficient hollow fibres membrane.

Inert gas generators and flue gas systems
The highest quality inert gas for all applications.

Kværner Eureka a.s. - Moss
P.O. Box 1053, N-1510 Moss, Norway
Tel +47 69 25 22 21 - Telefax +47 69 25 45 78

KVÆRNER

**TROMS
FYLKESKOMMUNE**

NORSK MEIERIINDUSTRI har fått et
samlende merke **TINE**. Etter hvert
vil **TINE** bli felles
varemerke på de
omkring 200 meieriproduktene
som lages i Norge. **TINE** står for kvalitet
og god smak og vil være
din garanti
for at du som forbruker har fått
en ekte norskprodusert vare.

Norske Meierier

Grønn by Stavanger!

**SAS
Royal Hotell**

**Brødrene Anda
Stavanger Næringsforening**

**TOYOTA
BILHUSET**

S.O.T
Stavanger og Omegn
Trafikkselskap

**DET NORSKE VERITAS
INDUSTRY AS**

Standard utførelse av logo Design og bearbejning

**STAVANGER
ENERGI**

SR-BANK

Stavanger kommune Kommunalavdeling teknisk drift

"Det fysiske, kjemiske og biologiske miljøet i Stavanger skal utvikles slik at det fremmer god helse, trivsel, sikkerhet og godt sosialt miljø for byens befolkning.

Stavanger skal løse sin del av de nasjonale og globale miljøvernproblemer." (Hovedmålsetting i kommunens Miljø- og Naturressursplan).

Vi omsetter denne målsettingen i praksis mht.:

- * Sikker og god vannforsyning
- * Sikring og forbedring av resipientene
- * Pleie av vannressursene for rekreasjonsformål
- * Trafikksikkerhet og veimiljø
- * Gjennomføring av gatebruksplaner
- * Aktiv energiøkonomisering (ENØK)
- * Framtidsrettet avfallshåndtering

La ikke miljøet seile sin egen sjø !

